

Tarja Kujala, Mira J. Tenhunen, Mari Hovinen, Marianna Norring, Leena Seppä-Lassila, Mari Utriainen, Timo Soveri ja Kristiina Sarjokari

Lehmien olosuhteet ja hoito suurissa suomalaisissa lypsykarjapihatoissa

Management of dairy cows in large Finnish free stall barns

YHTEENVETO

Selvitimme HY:n, MTT:n ja TTS:n yhteishankkeessa lehmien olosuhteita, hoitoa ja terveyttä suurissa suomalaisissa lypsykarjapihatoissa. Käytimme tilakäyntien aikana kerättyä mittaus- ja havaintomateriaalia sekä karjojen tuotosseurantatietoja. Vierailimme 82 makuuparsipihatoissa, joiden keskilehmäluku oli 2010 vähintään 80. Valtaosa pihatoista oli otettu käyttöön 2005–2010. Niissä oli yleensä luonnollinen ilmanvaihto ja seosrehuruokinta. Käyntipäivänä karjojen lehmäluku oli keskimäärin 115. Lehmät lypsettiin 50 tilalla lypsyasemalla ja 32 tilalla lypsyrobotilla. Yleisin rotu asemalypsytiloilla oli Ayrshire ja robottitiloilla Holstein. Keskituotosten keskiarvo oli 9200 kg (7 200–11 300 kg). Lypsylehmät oli useimmiten ryhmitelty kahteen ryhmään joko niiden iän, utareterveyden tai tuotosvaiheen mukaan. Lehmiä ei tunnutettu ollenkaan 44 %:lla tiloista. Ylitäyttöä esiintyi 40 %:lla tiloista. Se oli suurimmalla osalla lievää. 72 %:lla tiloista lehmien makuuparsissa oli rouhesisältöinen parsipeti tai pehmustettu kumimatto. Pihattojen lantakäytävät olivat rutiläpohjaisia 44 %:lla ja kiinteitä 56 %:lla tiloista. Käytävillä oli kumimattoa 21 %:lla tiloista. Lantakäytävät todettiin liukkaiksi yli puolella tiloista. Tiloista 68 %:lla osa eläimistä pääsi laiduntamaan ja lopuilla naudat pidettiin aina sisällä. Lypsävät lehmät pääsivät laitumelle 18 %:lla ja ummassa olevat 40 %:lla tiloista. 28 %:lla tiloista oli jaloittelutarha, jota lypsävät käyttivät puolella näistä tiloista. Tiloista 71 %:lla lypsävät lehmät eivät laiduntaneet eivätkä jaloitelleet. Kintereet olivat ehjät vain keskimäärin 10 %:lla karjojen lehmistä. Vakavia kinnervaurioita todettiin 25 %:lla karjoista. Asemalypsytilojen naudoista ontui keskimäärin 12 %. Sorkkavälin ajotulehdusta oli kolmasosalla tiloista edeltävien kahden vuoden aikana. Utareet olivat puhtaat 78 %:lla, vetimet 50 %:lla ja jalat 33 %:lla karjojen lehmistä. Lehmien puhtaus vaihteli paljon. Tutkimuskarjojen lehmien poistoprosenttien mediaani oli 32 % ja ensikoiden 18 %.

SUMMARY

We studied dairy cows' conditions, care and health status in large Finnish free stall barns. The data consisted of milking information, measurements of barn conditions and observations on animals' health and cleanliness collected on farm visits. In 2012 we visited 82 free stall farms whose average cow number had been at least 80 in 2010. The majority of the farms of the study had been brought into use in 2005–2010. Most often they used natural ventilation and a mixed feed system. On the visit day the farms had a mean of 105 milking cows. On 50 farms cows were milked on the milking parlour and on 32 farms by automatic milking system. The most common breed in the traditional milking system was Ayrshire and in the automatic milking system Holstein. The average milk yield was 9200 kg (variation 7,200–11,300 kg). On 46% of the farms the cows were divided to two groups according to either age, udder health or lactation stage. The cows were not given extra feed in late pregnant non-lactating period on 44% of the farms. The majority (60%) of the farms had at least one lying stall per cow. Overstocking was observed on 40% of the farms, but it was slight. Most of the farms (72%) had a rubber-filled mattress or a padding rubber mat. The walkways of the free stalls were nearly as often (44%) slatted than solid floor (56%) and 21% of the farms had a rubber mat on walkways. The walkways were slippery over the half of the farms. On 68% of the farms some of the animals grazed and in the rest all the cows were kept indoors the whole year. Lactating cows were let to the pasture on 18% and dry cows on 40% of the farms. There was a walking pen in use on 28% of the farms and lactating cows used the walking pen on half of those farms. Lactating cows of 71 % of the farms neither grazed nor walked. Hock injury was common; only on 10% the cows had healthy hocks. Serious hock damage was observed on 25% of the farms. Prevalence of lameness was 12% on the farms using milking parlour. For two past years interdigital dermatitis had been perceived on every third farm. The udder was clean in 78%, the teats in 50% and the feet in 33% of the cows. The cows' cleanliness varied greatly between the farms. The median percentage for culling was 32 % for all cows and 18 % for heifers.

YDINKOHDAT:

- Pihatoissa oli yleensä luonnollinen ilmanvaihto, seosrehuruokinta ja lypsylehmät sisällä ympäri vuoden.
- 40 %:lla tiloista oli lypsävien osastoissa enemmän lehmiä kuin makuuparsia.
- Vain joka kymmenennellä lehmällä oli terveet kintereet. Lieviä vaurioita oli 60:llä ja vakavia 25 %:lla.
- 12 % asemalypsytilojen naudoista ontui.
- Puolella lehmistä oli puhtaat vetimet. Utareet olivat puhtaat 78:lla ja jalat 30 %:lla.
- Lypsävät lehmät oli yleensä jaettu kahteen ryhmään.

Käsitteily on saatu toimitukseen 2.9.2013